

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus superfluos discursus, & visitationes fugiat. Cap. xxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

spernunt, & omnium fratrum tuorum indignationem incurris. Affectum istum inordinatum relinque, qui te vincit, ac ligatum tenet, ne in spiritu proficias, & in Deum amore condescas. Amorem deponere creaturam, qui te inficit, fratres turbat, congregationi obest, & Deum, cui soli cor tuum mundum, & imperturbatum custodire debes, plus quam tu cogitas, offendit. Sepi non dico iam aures tuas, sed cor tuum spinis, ut creaturam amor non valeat ad te intrare, imò nec audeat accedere; quia iste amor inordinatus, sensum, & cogitationem, & affectum sibi vendicat, & curam placendi Deo in sollicitudinem placendi amico commutat. Omnes affectu charitatis dilige, uniuersis te mitem, & benignum exhibe, & nemo sit, quem tuus amor à munere benignitatis excludat. Ambulate in dilectione, ait Paulus, sicut & Christus dilexit nos. Christum itaque in dilectione imitare: & sicut ipse omnes dilexit, & omnes spiritualiter dilexit, & sine vlla leuitatis nota dilexit, sic talis sit dilectio tua, quam singularitas non dānet, sed spiritus approbet, & grauitas sancta commendat. Si verò omnino iudicas aliquem tibi familiarem esse eligendum, audi ex Bonauentura, quem prudenter debeas eligere. Si familiarem, inquit, admittis, sit, quem aetas, mores, discretio, & honestas insignit, & commendat. Familiaritas si fuerit ordinata, non erit blanda, improba, puerilis. Est modesta quaedam, in sancta familiaritate seueritas, est & iustitiae rectitudo, ut nullatenus vitii foueatur, nec pro amico proximus offendatur, noli, ait sapiens, pro amico inimicus, fieri proximo. Quae familiaritas ab hoc Patre descripta, si hos limites non transilierit, nec in nimias collocauit deflexerit, nec quo ad res externas familiarem immeritum alteri digniori praetuleris, nec Deo erit ingrata, nec fratribus iniusta, nec viro spirituali eam moderatè admittenti perniciosa.

Ephes. 5.

Bonauent. in speculo. disciplin. p. principi. p. 6.

Eccles. 6.

Quod religiosus superfluos discursus, & visitationes fugiat.

CAPVT XXVII.

MNIA vitae spiritualis documenta talis conditionis sunt, ut bene cognita ingentem utilitatem afferant, malè verò intellecta spiritualem edificationem euerant. Quod vel in vno Saluatoris verbo, quod supra tetigimus, facile quisque percipiet. Dixit enim ille. Si manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & proiice abs te. Si hoc bene intelligas, magnam exco utilitatem percipies, quoniam propinquos, aut amicos te ad peccatum instigantes desereres, & à tuo confortio reiicies: si autem malè interpreteris, & velis aut eruere tibi corporis oculos, aut praecidere manus aut pedes, quonia illis aliquid minus decens perpetratis, in magnum atque indiscretam errorem incidēs. Consultò sanè ab hac animaduersione locum istum incipio, ut illud cōsiliū sapientis obseruem: Ante languorem adhibe medicinam. Quoniam ego non solitariis religiosis, sed mixtis, & in utilitatem animarū incumbētibus scribo, à quibus cupio istud praesens documentū de vitandis superuacuis visitationibus, ac discursibus probè intelligi, & ea prudētia, qua decet, obseruari. Quod quidem meo iudicio illis est magis, quam solitariis necessarium: nam istos ipsorum sanctissima institutio, & claustrī obligatio ab omni discursu, & instabilitate arceat: istos verò non tam vitae genus, quod saepe

Mat. 18.

Eccles. 18.

ad exitus è cella, & domo, & ad visitationes astrigit, quam desiderium proficiendi se iungit. Ante languorem itaque praeparo medicinam, & illos, ne me putet ipsi velle persuadere vitam solitariam, quam non profitentur, sed vitam perfectam, & spirituales exoro. Cum enim hi vix Apostolicæ sunt sectatores, quis nisi emota metis velit illos cellis occludere, & à necessariis discursibus prohibere? De illo quidem, quem dedit nobis Pater in omni perfectionis magistrum, hæc legimus: Et circuibat Iesus omnes ciuitates, & castella, docens in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem infirmitatem. Ipse etiā domos publicanorum & Phariseorum adibat, & sine vlla trepidatione, cum opus erat, aliorum hominum habitacula frequentabat, ut fe Apostolicis viris exemplum sanctæ cōfidentiae, & discretæ libertatis offerret. Apostolis quoque iam sancto Spiritu confirmatis non dixit, delitefcite in antris, & speluncis fugite confortia hominum, & abscondite vos in cauernis terræ. Sed quid dixit: Euntes in mundum uniuersum, prædicate euangelium omni creaturæ. Ac Paulus: Ministri Christi sunt, (ut minus sapiēs dico) plus ego. Et statim sic suum ministerium commendat: in itineribus sapè, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus; quo itinera Dei, & animarum gratia suscepta, non vituperat, sed maximè laudat. Quare magnus Basilius, ut necessarios discursus & visitationes viles non esse à vita religiosa alienas doceat, postquā ad quietem hortatus est, hæc statim subinfert: Neque verò tamen propterea perpetuò est, tamquā in custodia permanendum: sed quancumque & res possit, & conscientia non reprehendit liberè est, fidenterque proendum, & de fratribus probatissimi quique & propter insignem vitæ sanctitatem maximè viles iniuendi, & ex fructuoso illorum congressu, virtutum exempla capiendā: ita tamen (ut quemadmodum diximus) in prodeundo modus teneatur, & praua omnis suspicio euitetur. Si quidem est sapenmerò, cū exortum in animo tadium suscepta peregrinatio discutit, & spatio ad colligendas denud vires, ac se se erigendum refocillandumve dato, alacriorem ad capessēda de integro pietatis certamina facit. Quod si quis apud seipsum gloriatur, quod pedè omnino è sella non efferat, enimerò intelligere is debet, inani se admodum re instari. Neque enim non prodire ipsum, sua sponte laudandum est, aut aliquando prodire homines solet, aut bonos facere, aut malos, sed vel quod ad res honestas firmum, ac stabile animi iudicium est, vel contra leuitas, & inconstantia, hominem bonum reddit, vel malum. Si verò quis propostā sibi semel in animo honestatem firmè cōstabilierit, & diuturna exercitatione temperatarum animi sui motionum probè iam rationem didicerit, isque edomitis corporis sui libidinibus, & animi ratione alienis motibus refrānatis, quod præterea rationis fræno confidat, ob eam causam è monasterio prodire, frequentius velit, ut fratres edificet, visitetque, qui huiusmodi est, eum ratio ad prodeundum potius impellet, quam reuocabit, quo videlicet posita super candelabro lucerna, cūctis præclaræ doctrinæ suæ largè lumē impertiat, modò verè confidat, in quoscunque incidit, illis se & doctrina, & exemplo virtutū veluti sculam futurum & si seipsū diligētèr antè munierit, ut quod est apud Apostolum, ne fortè cum aliis prædicauero, ipse reprobis efficiar. Hæc tenus Basilius. Ex cuius verbis satis colligitur religiosi viles discursus, ac visitationes non esse interdicitas, sed eas dumtaxat, quas aut

Mat. 9.

Mar. vii.

1. Cor. 11.

Basil. l. in const. monast. c. 8.

1. Cor. 3.

animi

animi leuitas, aut curiositas, aut tedium cellæ, aut aliis confimiles affectus distauerint.

Quo fundamento preiacta, quod hoc loco necessarias e cella aut cenobio egressiones non carpinus, illud religiosus apud se statuat, omnes inutiles, & animæ suæ, aut aliorum minime proficuos discursus esse omnino vitandos, si vult in virtute proficere. peccata multa cauere, & religiosam disciplinam custodire. Hi namque discursus, quibus aliquis secretum suum deserit, & hoc illuc; sine legitima causa discurret, & secularium aut aliorum quorumcumque domos adit, non sunt aliud, quam innumerabilium peccatorum seminaria, disciplinæ religiosæ dispensia, & amittendæ omnis virtutis pericula manifesta. O vitinam non quotidie istud experiremur! O vitinam non videremus istos, qui mundum peragunt, & in nullo loco consistunt, qui per vicos & plateas ciuitatis non ad querendum sponsum, sed ad pascendos oculos, & ad soluendam linguam, & ad tractanda secularia negotia discurrunt; qui domos nobilium, & magnatum, & interdum muliercularum frequentant: O vitinam, inquam, non videremus illos innumeris peccatis sordidos, bonis operibus vacuos, & omni sensu vitæ spiritualis expertes. Sed etiam vnde hæc instabilitas oriatur, & quæ mala pariat, & quod sit eius remedium aperiamus. Pestis ista, quæ religiosus ab omni spirituali exercitacione distrahit, & in seculares, & aulicos, aut negotiatores conuertit, ex accidia generatur, & ex tædio mentis, patre omnium vitiatorum, exoritur. Quod Calsianus in hunc modum professus est: Accidia genera sunt duo, vnū, quod ad somnum præcipitat æstuantes: aliud, quod cellam deserere, ac fugere exhortatur. Et idem alio loco vberius, de accidia loquens, hæc ait: deinde honestas idem morbus, ac necessarias suggerit salutaciones fratris exhibendas, visitationesq; infirmorum, vel eminus, vel conuincus positurum. Quædam etiã pia, ac religiosa dicit officia, illos vel illas debere parentes inquiri, & ad salutandos eos crebrius propterari, illam religiosam deuotamque Deo feminam omni præsertim parentum præsidio destitutã, magnum opus esse pietas frequentius inuifere; ac si quid ei sit necessarium, quæ a propriis parentibus negligitur, atque despiciatur, sanctissimum procurati, magisque oportere in his operam pietatis impediri, quam instructuose, ac sine vilo profectu in cellula residere. Et verè ita est, aliquos enim vidimus spiritus feruore succensos, cellam amare, publicum fugere, lectioni, & orationi instare, & sola vtilia ministeria proximorum admittere, qui ex feruore in teporem prolapsi, hæc vtilia horrent, quibus antea libentissimè incumbant, & ad deambulationes, ad itinera, ad salutaciones secularium, ad colloquutiones magnatum, & ad negotia mudi incessanter aspirant. Sed ego nolo illos iudicare, ipsimet suorum cordium sint iudices, & videant, an præsens inquietudo cum præterita tranquillitate, an ista mentis ariditas, eũ illa antiqua consolatione spiritus, an ista vitæ imperfectionum, ac culparum vermibus scatens, possit cum illa vitâ purissima, quam deseruerunt, vlla ratione conferri. Quod si non possit, dicant illud Osee: Vadam & reuertar ad virum meum priorem, quia bene erat mihi tunc magis quam nunc. Sequatur illius Samaritana mulieris exemplum quæ libidinem quinq; virorum deseruit, vt Christo inseparabiliter adhereret. Amorem quinq; sensuum deserant, & ab eorum distractione discedant, & ad pristina virtutis studia reuertantur, & tunc elapsa tranquillitas, ac interna consolatio ipsius ardebit.

Accidia itaque, ac tepiditas mentis, mater est di-

A) stractionis, & genitrix visitationum, & deambulationum inutilium, ista verò trium sunt maximorum malorum exordia. Vnum est, quod ista distractio animæ & colloquutionum, ac visitationum, ac negotiorum secularium admissio, animã sensum extollit, & à prima illa luce diuinitus data, & à feruore concepto, & ab adepta stabilitate dimouet: quibus abiectis, facillimè est ex feruore non iam solum in leues culpas, sed in manifesta & graua peccata prolabi. Accidit huic animæ illud Davidis: Et crediderunt verbis eius, & laudauerunt laudem eius: citò fecerunt, obliuiscunt operum eius, & non sustinerunt consilium eius. Quid enim est credidisse istos verbis Domini, nisi eius vocationem excepisse? & quid laudem eius laudasse, nisi ad mutationem in se ipsis à Deo facta stupuisse, & tam benignam donorum largitionem fuisse admiratos? At citò fecerunt, imò & citò defecerunt, quia post breue tempus, virtutis studia reliquerunt, & in sæculi negotia declinarunt. Paulatim illam mutationem admirabilem, in se patratam obliuiscunt, & consilium Domini, ne corde redirent in Ægyptum aspernati sunt: Quod verba sequentia demonstrant: Et concupierunt concupiscentiam in deserto, & tentauerunt Deum in iniquo. Infelices illi qui non rem aliquam, quæ cordi suo satisfaceret, sed concupiscentiam affligentem concupierunt, (quia status eorum, nec voluptates, nec honores, nec sæculi diuitias fert,) & velut homines famelici odorem ciborum, percipientes, nec aliquid eorum degustantes, fame & siti laborarunt. Verè concupierunt in deserto, & tentauerunt Deum in iniquo, quia in statum mundo inimicum volunt ipsum mundum inuicere, & quæ vitam religiosam non decent, stultis distractionibus imperarunt. Insensibiliter silētium odio habere incipiunt, asperitatem vitæ cõtemnere, eosque orationis & lectio- nis tædere; deinde luxu secularium, vt eorum occupationibus, incipiunt assuescere, principia verò ista tam luctuosa non aliud quam aut apertam aut occultam vitæ religiosæ derelictionem promittunt. Apertam voco dum quis à Diabolo deceptus mutatione status, & vitæ laxioris resumptionem meditatur, occultam verò, cum retecto externo habitu, maioribus secularium imbuitur. Coruus egressus ab arca humani generis seruatrice, non est reuersus ad eam, & isti semel à vitæ religiosæ tranquillitate ad seculares colloquutiones, & visitationes egressi, in bonum quod perdidit, redire non curant. Sunt illæ stellæ Apocalypseo, quæ de cælo ceciderunt super terram. quæ nimirum spreto studio cælesti, ad quod vocati sunt, rebus terrenis inhiant, & nihil aliud in suis cogitationibus, & desiderijs, & verbis, nisi terrenum inspicitur. Columbæ erant, quorum cibus selectus, & mundus, sed iam vultures facti sunt, qui cadaueribus id est, rerum secularium vanitate pascuntur. Et vt omnia in se mala congerant, etiam domesticarum auium in eo quod periculosum est, conditionem imitantur. Nam sicut aues cicures, quia in vrbibus, & apud homines commorantur facile capiuntur: ita istos religiosos aulicos, & negotiatores luxuria afficit, & vitinam solum afficiat, ambitio percutit, inuidia cotrodit, & omne vitiorum genus illidit. Egregiè namque dixit Hugo, qui discurrunt per alienas domos, de assiduitate secularium gaudent hominum, qui foris spectacula sequuntur, qui non ad necessitatem communem, sed ad propriam voluntatē sunt parati, qui causas itineris sui non habent, sed fingunt: tales dico, sicut sunt faciles ad discurrendum, ita forsitan prouisi sunt ad ea, quæ loci opportunitas subministrat. Sæculum autem, ad quæ subministrat ma-

teriam,

Calsian. col. 5. c. 11.

Idem lib. 20. de spiritu accid. c. 2.

Osee 2.

Ioan. 4.

Psa. 105.

Psa. 105.

Genes. 5.

Apocal. 6.

Hug. 1. de clastro anima. c. 4.

erit, nisi innumerabilia ad peccata, in qua isti miseris, ac tepidi impingunt, & in mortem animæ prolabantur? Sicut enim lux in laterna ab impetu ventorum seruat, extra illam verò, non iam magno vento, sed flatu leuissimo extinguitur, ita religiosus inemptus discursus, & non necessaria congressio secularium occidit, cella verò, & silentium, & ianua cœnobij custodit. Abel non in paterna domo, sed in agro occisus est. Cui dixit Cain, egrediamur foras. Cùmque essent in agro, consurrexit Cain aduersus fratrem suum Abel, & interfecit eum. Ita homo per vitam religiosam Deo consecratus, nõ in domo patris, & dum est sub cura prælati, sed in agro, in præsumpto causæ fictæ necessitate itinere, in hospitio, in conuiuio, & in domo secularis occiditur. Est ex illorum numero, de quibus ait Iudas Apostolus: fidei errantia, quibus procella tenebrarum seruata est in æternũ. Crede mihi, o religiose, quia experis loquor, & hoc non semel, sed sæpius vidi, quia ex sidere errante fit sidus cadens: & si erras in sæculo, & per domos secularium, & aulicorum, & mulierularum, sine causa discursis, absq; dubio, in eo quod lacrymas eliciat, incidet. Ama ergo cœnobium, & cellam tuam, quia, vt concludit Hugo, secuta est claustrum assiduitas, quam cura rei familiaris non turbat, quam non sollicitant accessus hominum. Ibi inter fratres alicuius ad alterum, diligens habetur custodia: ibi prælatorum subiectis discreta prouidet solertia: ibi silentium aufert locum cõfabulationibus, lectio assidua extinguit iram. Scriptum est enim, Ira probata crescit, dilata minuitur. Ibi disciplina ceteros motus cordis seruire cogit munditiæ, & omnis opportunitas, quæ est ad malum, per claustrum assiduitatem excluditur. Hæc Hugo.

Genes. 4.

Iudas in epist.

Hug. sup.

Prov. 30.

Seneca.

Alterum malum huius distractionis est, quod nõ solum religioso discurranti, & domos secularium frequentanti nocet, sed ipsam etiam religiosam disciplinam subuertit. Nã vita religiosa quid est? Nonne amatrix ordinis? nam & ordo solet vocari. Quid autem infestius ordini, quàm nusquam consistere, & huc illucq; sine causa vagari? Quid est? Nonne portus, in quẽ prudenter nos recipimus, ne huius sæculi, quod seuum est mare, tempestate iactemur? Quid verò portui magis aduersum, quàm periculis, & procellis, & profundi maris tempestatibus subiacere? Quid est? Nonne æternitatis imago, in qua si nõ reperitur immutabilitas, quam mortalis vita non sustinet, at inuenitur earundẽ singulis horis mutationem identitas? Quia cunctis diebus eandem horam oratio sibi vendicat, lectio præoccupat, & pensum alicuius alterius occupationis assumit? Sed quid æternitati magis oppositum ea vita, quæ secularium colloquutionibus & negotiis addicta, numquam potest in operibus religiosis rationem seruare, nec eodem tenore procedere? Primum argumentum mentis compositæ existimo, ait Seneca, posse consistere, & secum morari. Ergo primum indicium mentis incompositæ erit, numquam consistere, neque in aliquo loco quiescere. Isti autem, qui semper itinerum causas præterdunt, qui relicto proprio nidulo cellæ suæ, cœtinuò per alienas domos discurrunt, numquam consistunt, numquam nec cùm soli sunt secum, sed cum vanis hominibus, quos inuiserunt, & quorum negotia tractauerunt, cogitatione cõmorantur, non igitur mentem compositam sunt adepti. Vbi autem est mens incomposita, ibi mens sit irreligiosa, necesse est, quæ virtutem nesciat, disciplinam ignoret, & in aliis suo exemplo notionem ordinis & quietis extinguat. Sed apud istos homines aded distractos, & rerum secularium amore compeditos, nullius

A pòderis est ista disciplinæ religiosæ subuersio, quam neque in aliis alicuius esse momenti æstimet, & cui, sibi metipsis satisfacere, & sua desideria explere, præponunt. Taceremus quidem istud exitium disciplinæ, si ipsi eam destruentes suo voto potirentur, at compertum est, quia quod cupiunt, non assequuntur. Nec enim eorũ mens, dũ de loco in locum trãsmigrat, & ex domo vnus amici in domum alterius volitat, alicuius quietis, aut veræ lætitiæ fit particeps, sed magis inanibus desiderijs discerpitur, tristitijs obscuratur, & caligine spiritalium tenebrarum offenditur. Nam quietem animæ religiosæ non sensum, & linguæ immortificatio efficit, sed obliuio rerum secularium, & memoria Dei, & rerum cœlestium inducit. Quare stultum est tranquillitatem in ipsa tempestate quærere, & animi lætitiã, quæ maximè ab stabilitate pendet, ex mutabilitate & incõstantia velle percipere. Vnde Laurentius Iustinianus egregie ait, (& quidem ex Bernardo mutauit) impossibile est in vno hominem figere animum suum, qui non alicui loco prius fixerit corpus suum. Qui enim ægritudinem animi sui migrando de loco ad locum effugere nititur, sic est, sicut qui fugit vmbra corporis sui, seipsum enim fugiens, seipsum circumfert, locum mutat, non animum. Eundem se vbique inuenit, nisi quod deteriore facit ipsa mobilitas. Quid terrarum iuuare nouitas potest, quid mutabilitas locorum? Irrita quidem est illa iactatio, onus animi deponendum est, & tunc omnis placebit locus. Si locorum mutatio tuæ quieti non prodest, & sanctissimæ disciplinæ plurimum obest, æquũ est, o religiose, vt te ipsum in cella contineas, lectioni & orationi vaces, a colloquijs, ac visitationibus, non necessarijs abstineas statum, ac qualitatem animæ tuæ obsecro mediteris, & si eam pulchram & aliqua virtute expolitam inuenieris, fac quod pater Moïsis, qui videns eum puerum elegantem tribus mensibus a conspectu Ægyptiorum abscondit. Sic & tu animæ pulchritudinem, quæ religiosis operibus assequutus es, tribus mensibus, scilicet, dum bene purgaris, dum bene illuminaris, & bene perficeris, a tumultu rerum secularium occulta, ne eam pelsimã, & tuo statui non conuenientes occupationibus illidant. Si autem animam tuam vitijs & affectibus prauis adhuc sedam esse persenseris, non sis tam insipiens, vt pu

B

C

D

E

Iustin. in ligno vitæ tractat. de perseverantia. c. 4. Bern. ad fratres de monte Dei ante medium.

Exod. 2.

Cassian.
lib. 3. de
spiritu ac-
cidia. c. 7.

Matth. 11.

Matth. 23.

nos homines, & fragiles, & nō mundo mortuos esse probantes; facile aspernantur, quos solo habitu & nō aliqua insigni virtute à se distitos esse conspiciūt. Quod & Ioannes Cassianus indicat, dicens: Numquam potest, nec apud eos quidē, qui sæculi homines sunt, honestē incedere, qui nequaquam claustricellæ, & operi manuum suarum inherere contentus est. Sed necesse est eum inhonestum esse, dum necessaria victus requirit, adulationi quoque operam dare, nouitates etiam rumorū sectari, causarum fabularūque occasiones conquirere, per quas sibi metipsi aditum parat, ac facultatem, qua diuersorū domos valeat penetrare. Quis autē cōtemptibilior inhonesto, & adulate. & eo qui non rogatus, nec vocatus se ingerit, & in negotiis alienis causa victus se intromittit? Status autem religiosus, qui nō aliud est quā ipsorum religiosorum collectio, & ipsorum moribus æstimatur, & illis ob vitam impuram contemptis, status etiam ipse contemnitur. Putantque aliqui sæculares (quod certē non sine lacrymis scribendum esset) nos vt lautē viuamus, & lucris inhiemus, & liberius procedamus, vitam religiosam suscepisse, & habitum religiosum gestare. Putant nos esse ex illis, qui contemunt se vestimentis ouiu, intrinsecus autem sunt lupi rapaces, quia fructus aliorum, qui malarum arborum sunt, & vitam illorum que non redolet oues, sed lupos, non illis tantum, sed omnibus suæ professionis adscribūt. Quid existis in desertum videre, ait Dominus, arundinem vento agitatam. Sed quid existis videre, hominem mollibus vestitum? ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Vident nos sæculares mollibus, & pretiosis indumentis circumdatos, vidēt nos suis affectibus oneratos, vidēt nos præ instabilitate, omni arundine leuioribus effectos, & putant starum nostrum, & mores aliciorum præferre, & arundine leuitatē, & vanitatem imitari. Id putant (licet manifestē decipiantur) & ideo aspernantur illum, quem ex nostris peccatis folia cæremoniarum, & non fructum virtutis habere coniciunt. Hæc autē falsa tum religiosorum, tum religiosi status opinio, vix est credibile, quantos fructus virtutis impediatur. Nam dum sæculares audiūt nos humilitatem, abstinentiam, & sæculi laudare contemptum, putant, id loquendi tantum gratia dici, nō verò exercendæ virtutis causa prædicari: quia vita nostra ambitioni dedita, commensationibus, & ebrietatibus addicta, & rebus secularibus occupata, quidquid boni dicimus, destruit, & virtuti quæ prædicamus, contradicit. Documentum quidem est Domini Saluatoris: Super cathedrā Moysi sederunt Scribæ, & Pharisei, omnia quæcumque dixerint vobis, seruate, & facite, secundum verò opera eorum, nolite facere. At pauci sunt qui sciāt hanc salubrem doctrinam seruare. Attentiū nāque manus, quā sermonem inspiciunt: quod si eas viderint sanguine plenas, & sordibus peccatorum fedatas, sermonem peccata damnantem, & virtutem laudantem irrident. Et nostra distractio ac secularis conuersatio non tantum nobis nocet, & sanctissimum statum religiosum eleuat, sed etiam viam virtutis secularibus inaccessam esse suadet, vt sic in omnes inueniamur iniuriōsi.

Hæc mala nobis profectō timenda sunt, & pœna à iusto iudice Deo illis in perpetuum decreta, quam vt euadamus, necesse est religiosos religiosè viuere, & omne, quod sæculum sapiat detestari. Concio habenda nos extra cellā & cœnobium vocat, exeamus; confessio peccatorum infimi excipienda compellat, procedamus: obedientia (vt vno nomine dicam) aut charitas nos ad progrediendum impellit, intrepidē,

A & sine vllō timore incurrendæ imperfectionis progrediamur: at extra huiuscemodi occasiones cœnobium nos teneat, & cella clausos, & bene occupatos cōtineat. Exitus sit necessitas, reditus autem ad Dominum, qui nos in cella nostra gratatē expectat, sit desiderium nostrum, sit nostra læticia. Oculi nostri, mundi pulchritudines, aures, sæculi rumores, lingua, verba inutilia & vana deducant. Omnes sensus nostri, omnes vires animæ, & vniuersa corporis mēbra rebus spiritualibus affuscāt, vt spirituali occupatione promissam spiritualibus gloriam acquirat. In hoc vult Paulus nos imitatores habere, dū ait: Ipsi scitis, quemadmodum oporteat imitari nos, quoniam non inquieti fuimus inter vos, neque gratis panem manducauimus ab aliquo, sed in labore, & in fatigatione nocte & die laborantes, ne quem vestrum grauaremus. Quidnam quietus est, Apostoli exemplum sequens? Ille certē, qui aut animi tranquillitatem in corpore deriuat, & absque legitima causa vagari non finit: Vel qui corpus suum nexibus diuinæ dilectionis, in cella tamquā in carcere vincit, vt ipsa corporalis quies, animo quietem impertiat. Et quis non gratis helluonum more panem manducat? Ille quidem, qui pretiosas temporis horas, de quibus rationē est redditurus, oratione, & lectione, & ministerio suo occupat, & in oneribus obedientiæ, & in officiis charitatis infumit. Hunc Paulus veluti charissimum imitatore diliget, nec illa acerrima sententiā increpabit, qua in alio loco ait: Rogamus autem vos fratres, vt abundetis magis, & operam detis, vt quieti sitis, & vt vestrum negotium agatis, & operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis, & vt honestē ambuletis ad eos, qui foris sunt, & nullius aliquid desideretis. Sapietē in initio causam instabilitatis edicit: ea autem est, quia animus elatus superbia, existimat se diuitem esse, & bonis operibus abundare. Esto, id ita sit, sed iste quisquis est, scire debet, quia in tempore spirituali lucro destinato, intolerabilis stulticia est nolle amplius lucrari, ac maiora virtutum augmenta conquirere. Qui autē vult magis abundare, in primis, necesse est, vt quietus sit, quoniam mentis & corporis diuagatio, spirituales diuitias non auget, sed potius iam partas amittit. Ac deinde non aliena negotia, sed suum negotium agat. Si enim perfectionis negotium tam arduum est, vt totum hominem poseat, & nec totus homo ad illud sine magna gratia sufficiat, quæ cæcitas est huic negotio vana negotia superaddere? immo & illo postposito, ista ad propriam damnationem tractare. Operetur igitur manibus suis, id est, actionibus religiosis insulat, & honestatem status sui in omni loco, sed præcipuē inter sæculares præferat, & desideris eorum, quæ abiecit, se falli non sinat, quicumque vult pericula distractionis euadere, & nequaquā à professione, quam arripuit, excidere. Tēpus perfectioni comparandæ assignatum, curis & colloquiis inutilibus cōterendum non est, quod nulla postea humana diligentia restaurat, iuxta dictum cuiusdam sancti senis, qui vt refert Beatus Dorotheus, dicebat: Aurum, vel argentum si amisit homo, posse eum vel id ipsum vel tantundem recuperare: tempus autem si pereat, nec ipsum amissum, nec aliud pro eo posse aliquando restaurari. Citra controuersiam verissimum est dictum huius senis; quoniam tēpus iam insumptum nulla reuocat humana potestas, præsens verò tempus non recuperat quod perditum fuit, quippe quod tam angustum est, vt vix sibi ipsi sufficiat. Si autem amarum est assuetu relinquere, & nos in cella ocludere, & mundo perfectē mori, meditemur huius absconsionis præmium,

2. Thess. 3.

1. Thess. 4.

Dorothei
doctrina
11.

quod

Malach. 4.

quod eam non tantum tolerabilem, sed & gratam ac iocundam efficiet. Describit istud primum Malachias dicens: Et egrediemini, & salietis sicut vituli de armento. Et calcabitis impios, cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die, qua ego facio, dicit Dominus exercituum.] In die quidem illa, qua Dominus, quod nobis promisit, faciet, quæ dies est æternitatis egrediemur ergastula cellarum, imò & angusta spatia rerum terrenarum, & saliemus sine villo timore, & cum incomparabili exultatione, & cæli latitudinem penetrabimus. Cõculcabitur dæmones, quos nostram professionem custodientes vicimus, & vniuersa quæ nobis offerebant, melioribus bonis cumulati, quasi cinerem vilissimum despiciemus. Tunc dabitur nobis merces absconsionis, & silentij vbi cumque libuerit discurrendi per mansiones cælestes, & loquendi cum sanctis, vera & perfecta libertas, quam in æternum possidebimus.

Quod religiosus de rebus sanctis cum aliis loquatur.

CAPVT XXVIII.

SED nobis loquendū est, & non semel aut bis, sed sæpè loquendum est, nec possumus, quādiu in hac mortalitate degimus, hominū penitus cõfortia vitare. Imò nec expedit nobis, neq; aliis, vt omnino proximorū confortia vitemus. Nō expedit proximis, quoniā eos loquendo, docemus, & ad omnem virtutē capessendā monemus: nec expedit nobis, ne emolumētō prædicatæ doctrinæ Euangelicæ, & misericordiæ, ac dilectionis fructibus careamus. Quid igitur faciendū est, ne hominū confortia nos distrahant, sed viam potius nobis ad perfectionē aperiat? Id quidē quod pharmacopolæ corporū ad salutem recuperandam facere solent. Hi enim vipera (veneno semoto) vtuntur ad theriacam componendam, quæ calore, ac occulta huius serpentis virtute compacta statim in cor hominīs tendit, ipsūq; à veneni cõtatione custodit. Habet homo in seipso nec timet, viperam teterrimam, quæ ad eius semper necem aspirat. Hæc est lingua, de qua inquit Iacobus Apostolus; inquietum malum, plena veneno mortifero:] cui si veneno plena est, optimè conuenit, vt vipera nuncupetur. Venenum autem huius viperæ quo nos sæpè nescientes perimit, verbū de tractionis, & maledicentiæ, & irrisionis est, omneque verbum inutile, quodd si solum animam non perimit, at eo ipso quodd leue peccatum est, ad spiritualem mortem disponit. Tollamus hoc venenum à vipera, & vim prædicandi bonum, & persuadendi virtutem, & loquendi de rebus sanctis teneamus, & sic non iam veneno (quod sublatum est) sed virtute, & calore viperæ non solum aliis, sed & nobismetipsis proficiemus. Noster itaq; sermo, siue cum externis, siue cum domesticis semper de rebus bonis sit, non aliud quàm sanctorum exempla, & virtutis incitamenta redoleat, non aliud quàm ad ædificationem prouocantia contineat. Iste vt index animi, & sane non fictus, bonos malosque discernat, & sicut isti conueniunt, vt vana, & lasciuia loquantur, & se verbis ad malum accendant: ita & illi congregentur, vt quæcumque sunt bona, quæcumq; sunt sancta proficiant, & sermone se ad virtutem, & sanctitatem hortentur. Illos comparat Iob squamis Diaboli, de quo ait: corpus eius quasi scuta fusilia, compactum squamis se prementibus: vna vni coniungitur, & ne spiraculū quidē incedit per eas,] qui in hoc amicitias

Iacob. 3.

Iob. 41.

A & familiaritates inuēt, vt quasi arma peccati, ipsum verbis tueantur, & operibus prauis defendant. Nec ego in squamis Behemoth hūc abditum sensum inueni, sed Bernardus, qui proposita dicta sententia subiūgit: Talis vnitas, imò verò peruersitas solet esse in aliquibus fratrum tepidè, ac remissè cõuersantiū, quibus si quid honestatis, aut insigne cuiusquam bonæ consuetudinis persuadere velis, promptiores sunt maiori dispendio, ac difficultate grauiori resistere. Quam facili compendio assequi velle, quod rectum esse consisterit.] Bonos verò libenter confero cum aureis tintinnabulis vestis sacerdotalis, quorū sonus Dominum placat, & sacerdotis orationem accipiat. Si enim illa vestis, Ecclesiæ sanctæ est imago, quid aptius quàm viros iustos mala punica, & tintinnabula designabūt, quorū illa cõcordiam morum, & sanctitatem operum, ista verò vtilitatem verborum, quibus abundat sancti, significat. Mali quia de hoc mūdo sunt, idē de hoc mūdo loquuntur: boni verò, quia vt ait Dominus, de mūdo nō sunt, sed ipse eligit eos de mundo, idē de rebus mundanis, sed de rebus cælestibus, & de mysteriis diuinis verba profundit.

C Iustitiæ, ac sanctitatis amatores id enixè curāt, vt Christum omnis sanctitatis magistrum in actionibus, & in verbis imitentur. Illius autem verba (vt nunc opera relinquamus) semper fuerunt tum auditoribus vtilia, tum summa illi maiestati conuenientia: Semper os illud purissimum, in quo cælestis gratia diffusa est, verba sanctitatis insonuit. Quem vt sequantur, qui mentis puritatem assequi volūt, verbis sæcularibus, & otiosis abstinere, & ea solum proferunt, quæ viros iustos deccant, & proximorum audientiū vtilitati congruant. Nam si ex abundantia cordis os loquitur,] cor iustitiæ, & cælestium desideriorum plenum, quid ori loquendum ministrabit, nisi quod audientibus proficit, & à sua dignitate non discrepet. Idque inuuit Gregorius dicens: Boni etenim cum loquuntur, duo sunt, quæ in suis loquutionibus attendunt, vt videlicet, aut sibi, & auditoribus suis: aut sibi et solis proficit, si auditoribus prodesse non possunt. Cum enim bene audiuntur bona, quæ dicunt, sibi simul, & auditoribus profunt. Cum verò ab auditoribus deridentur, sibi proculdubio profuerunt, quos à culpa silentij liberos fecerunt.] Et quidem Dominus hoc ita esse testatus est; Nam mittens discipulos suos, vt populis euangelium annuntiarent, præcepit illis, vt introeuntes aliquam domum, dicerent: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, inquit, requiescet super illum pax vestra, sin autem, ad vos reuertetur.] Quod autem de verbo prædicationis euangelij dicitur, de quocumque ædificationis verbo intelligendum est, vt si audiens amator virtutis fuerit, audito ædificationis verbo proficiat, si verò cum indignatione, aut cum tædio sanctos sermones exceperit, saltem ille, qui loquitur nullo modo emolumento loquendi fruatur. Sed quomodo sermones de rebus sanctis magna vtilitate carebunt, quos Christus Saluator noster approbat, quos sua præsentia nobilitat, quos ipsum excitare, & fouere delectat? Vbi fuerint duo vel tres, ait, congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.] Certè illi inter alios congregantur in nomine Saluatoris, qui vt se mutuo ad virtutem excitent, loquuntur verba salutis: quorum medium ipse Saluator occupat quia corda illorum emollit, & dum verba sancta audiunt, ad virtutem accendit, quamobrem discipulis eutibus in Emaunte, de sua passione loquentibus, se præsentem exhibuit, eorum hæsitaciones audiuit, tenebra ignorationis dispulit, tristitiam & angorem

Bern. ser. 5. de assumpt.

Exod. 28.

1. Iohn. 4.

Luc. 6.

Greg. 15. mor. c. 21.

Luc. 10.

Matt. 18.

Luc. 14.

disceat